

Narcisa Freixas i Cruells

Narcisa Freixas i Cruells ([Sabadell, 1859](#) – [Barcelona, 20 de desembre del 1926](#)), durant els seus 67 anys de vida va ser pintora, pedagoga musical i compositora de cançons infantils.

Juntament amb la Carme Karr fou una de les primeres dones que es dedicaren a la composició a Catalunya, els seus manuals s'han emprat fins ben avançat el s. XX

Biografia-

Narcisa compositora

Filla de Pere Freixas Sabater, escriptor ¹ primerament estudià pintura amb [Modest Urgell i Inglada](#) i [Torcuat Tasso i Nadal](#) i participà en diverses exposicions col·lectives .

Posteriorment es dedicà a la música, va ser deixeble Joan Baptista Pujol, F. Pedrell i E. Granados. La primera peça que va compondre va ser una sardana “La festa de les roses”, que es va estrenar el 1.877, interpretada per la Cobla de Torroella de Montgrí, a Castelló d'Empúries. Va compondre altres peces com una cançó de bressol, “non,non” i una marxa religiosa “Corpus” per a ser tocada en una processó. També va escriure una obra de teatre “La festa de l'ermita”, l'èxit de la qual va ser la causa que la família apartés la noia de les activitats musicals, perquè com d'altres famílies benestants del moment, tenia por que la filla es fes artista.

Narcisa Freixas va casar-se amb Miquel Petit i Pons, que va ser un metge reconegut i van tenir tres fills: Elvira, Matilde i Josep-Maria. La mort de les filles va fer-li tornar a sentir la necessitat de compondre. De primer, ho va fer a casa, sense que es donés a conèixer, però l'any 1.905 l'orfeó Català va convocar un concurs per premiar les millors cançons d'infants i s'hi va presentar i va guanyar-lo.

De l'obra guanyadora, Cançons d'infants se'n van exhaurir dotze edicions, en llengua catalana i també van ser traduïdes al castellà. Van ser cantades per l'orfeó Català, que dirigia Lluís Millet. Després van arribar d'altres premis , com en la 2ª Festa de la Música Catalana de 1.905, o la segona sèrie de Cançons d'infants premiada en els Jocs Florals de Girona el 1.908.

Ens han arribat així mateix obres teatrals tals com “La pastoreta, Festa completa, La cova del Mar”, pensades per infants. També adreçades als infants són els llibres El Llibre de les nines, les Cançons amoroses, i les Cançons d'infants

CULTURA MUSICAL POPULAR

Durant un temps residí a [la Garriga](#), on animà la vida intel·lectual local i, després d'estar prenent les aigües termals un estiu, va decidir construir-se una casa que va encarregar a l'arquitecte [Joaquim Raspall](#) en 1912. Amb la seva assídua presència a la Garriga, féu venir molta gent important, sobretot poetes i músics: [Joan Maragall](#), [Josep Carner](#), [Josep Maria López Picó](#), [Rubén Darío](#), [Felip Pedrell](#), [Amadeu Vives](#), [Enric Granados](#) ... Precisament aquest últim venia amb tota la seva família i passava llargues temporades molt a prop de la casa de Narcisa Freixas.

A la Garriga es va crear la Biblioteca Jovenívol i es van convocar concursos d'obres de teatre per a infants i un premi de rondalles. Algunes de les figures més importants de la cultura del moment van formar part del jurats: Maragall, Rusiñol, Benavente, Carner, Apel.les Mestres, Ventura Gassol, Sitjà i Pineda etc.

La seva obra va despertar l'admiració de músics i literats del moment: el gran compositor Enric Granadors la considerava de tanta qualitat que va dir que hauria volgut ser ell l'autor d'algunes de les composicions, l'escriptora Dolors Monserdà deia que les cançons de Narcisa li semblaven un enllaç amb la música de les generacions anteriors i li evocaven el cant de les dones mentre treballaven amb el fus o feien randes de punt al coixí.

Publicà dos reculls de cançons infantils i un de cançons catalanes. Posà música a poesies de diversos autors, com Jaume Sabartés, Verdaguer, Maragall, Nogueres, Oller, Masriera, compongué peces de teatre infantil, i també fou autora de diverses sardanes.

Narcisa pedagoga

L'any 1908 va ser fundadora de l'escola de pedagogia musical *Cultura Musical Popular*, on s'ensenyava solfeig, vocalització i danses populars. Aquesta escola dedicada a nens i noies, tenia una coral mixta i es va dedicar a organitzar concerts, conferències i sessions de teatre i de dansa., actuant en asils, hospitals i presons.

El 1917 dictà un curset de pedagogia musical a Barcelona, que, a causa de l'èxit que obtingué, i per sol·licitud del Ministeri d'Instrucció Pública va ser requerida per impartir una conferència al respecte a la Biblioteca Nacional de Madrid (amb el títol *Perfeccionamiento de los cantos de las escuelas*), destinada a mestres i alumnes de cant, la Narcisa va arribar a Madrid 5 dies abans i va ensenyar les seves cançons a un grup de nenes. Quan va arribar a l'Ateneo per donar la conferència, va poder mostrar en directe la seva feina. Va obtenir un gran èxit i la van convidar a donar un curs complet sobre educació musical a l'escola. Aquesta estança a Madrid es va perllongar durant 4 mesos, i durant aquest temps va tenir a la seva disposició una sala de la Biblioteca Nacional.

El cor infantil que va formar a Madrid va fer actuacions als hospitals i presons, ja que com deia ella l'objectiu era portar música a "tots els llocs de cultura i també de dolor". Pel seu talent i novadores idees el ministre Sr. Corell li volia atorgar la Creu d'Alfons XII que ella refusà amb la graciosa explicació "que millor premi per una compositora que ser estimada pels seus cantaires".

És correcte dir que la seva aportació en el camp de la pedagogia musical adreçada als infants es precursora del moviment de renovació pedagògica musical que tindria lloc anys a venir.

La Narcisa va ser una avançada de les teories musicals del seu temps.

La seva obra però no era aïllada, sinó formant part de tot un moviment que es desenvolupava a Catalunya i que impulsà l'orfeonisme com a element cohesionador de l'esperit català

Obres 4

- Corpus: marcha solemne (1885), obra per a piano signada Asicrán Saxierf
- Festa completa, música per a l'obra de teatre
- Non, non (1879), per a piano
- Rodamón (1907), obra lírica en dos actes i cinc quadres, text de [Rafael Nogueras i Oller](#) i música de Narcisa Freixas (comprèn la peça Ballet, dansa popular catalana)

Cançons 27

- A la vora del camí
- Així fan, fan...
- L'agulla, lletra de Francesc Sitjà i Pineda
- L'ametller, lletra de [Joan Maragall](#)
- Ay, llllllllllll
- La barca, lletra d'[Apel·les Mestres](#)
- Els bons companys
- Buquica, el gran lladre
- Les campanes del convent (entre 1925 i 1930), per a veu i piano
- Cançons catalanes (1900), recull de cançons
- Cançons infantils (1905), premi Festa de la Música Catalana
- Ca Corrandà (1919), per a veu i piano, amb lletra de Francesc Sitjà
- Decandiment (ca. 1900), lletra de Rafael Nogueras
- La falsa nineta (ca. 1900), lletra d'[Artur Masriera i Colomer](#)
- La festa majó, lletra de [Josep Martí i Folguera](#)
- Lo filador d'or, lletra de [Verdaguer](#), del recull Cançons catalanes
- Mareta meva, tinc por
- El meu branquilló
- Muntanyenca (<1926), per a veu i piano, lletra de [Claudi Omar i Barrera](#)
- L'ombra de Nazareth
- Lo pelegrinet
- El pomeró, per a veu i piano amb lletra de Francesc Sitjà
- Les roses (<1926), per a veu i piano amb lletra de Francesc Sitjà
- Somriu amor (ca. 1900), lletra de Rafael Nogueras
- Tra la la, cançó
- Vot d'infants (1912), cançó escolar amb lletra de [Dolors Monserdà de Macià](#)

Sardanes 4

- A Sant Medir. Té versió cantada.
- Dolça Catalunya
- Festa de Roses (1897), primera sardana
- Flors de la terra

CONCLUSIONS:

Respecte a aquesta sabadellenca direm:

L'obra de la Narcisa es coneix sobretot per una compilació de la seva obra i dels escrits que artistes, músics, i escriptors li havien dedicat, editada arran de l'homenatge que li va oferir el seu fill Josep M. Petit, l'any 1928 quan feia dos anys que la compositora era morta, i que recollia les seves cançons,

També cal indicar que el 1930 fou fundat l'Hogar Infantil Narcisa Freixas i del 1959 al 1998, un col·legi de Sabadell portà el nom de Narcisa Freixas, i també hi té un carrer al centre de Sabadell entre el carrer Concepció i carrer la Creueta, al costat de la plaça Frederic Mompou.

L'OBRA DE LA NARCISA CAL SITUAR-LA EN LA SEVA EPOCA I ES AIXI COM S'ENTENEN PERFECTAMENT ELS TEMES DE TRACTE I EL LLENGUATGE QUE UTILITZA.

LES SEVES CANÇONS AGLOTINEN LA SENSIBILITAT DEL COMPOSITOR I LA DEL POETA.

LES SEVES OBRES FORMEN JA PART DEL NOSTRE PATRIMONI CULTURAL QUE HEM DE CONEIXER I ESTIMAR.

MOSTRA DE LECTURES:

Tot el que dansa, la joia alcança, dansen les roses, del meu jardí.

L'avi pelacanyes.

Lluna Pruna.

Té una extensa bibliografia que per aquí estigui interessat la penjarem a la pàgina web.

Bibliografia

Obres de Narcisa Freixas

- Narcisa Freixas Cançons d'infants. Obres de Narcisa Freixas. Edició d'homenatge Barcelona: A.G. Successors d'Henrich i Companyia, 1928. Comprèn un estudi introductori sobre l'autora per Josep Maria Petit i Freixas
- Narcisa Freixas Canciones infantiles Barcelona: Gustavo Gili, 1916 (Hi ha una 12a. edició)
- Narcisa Freixas Cançons s.l: s.n., s.a.
- Narcisa Freixas Cançons amoroses Barcelona: A.Boileau & Bernasconi, 1916, 2a. edició
- Narcisa Freixas Cançons catalanes Barcelona: 1900?, 2a. edició
- Narcisa Freixas Cançons d'infants: segona sèrie Barcelona: Casa Dotesio, 1906? (N'hi ha un mínim d'11 edicions. La darrera, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1988)
- Narcisa Freixas Cançons populars catalanes Barcelona: Henrich i companyia, 1900?
- Narcisa Freixas. Lletres de Francesc Sitjà Piano infantil, breves recreacions para niños Barcelona: Muntañola, 1918? (2a. edició Barcelona: Henrich & Cia., 1920?)
- Narcisa Freixas. Lletres de Francesc Sitjà Piano infantil, petites recreacions per infants Barcelona: Muntañola, 1918? (Barcelona: Henrich i Companyia, 1920?. 6a. edició)
- José Maria Petit Freixas La victoria del corazón. Realidades y ensueños de un médico Barcelona: José Maria Petit Freixas, 1950?. Conté cançons de Narcisa Freixas i fotografies de l'Hogar Infantil Narcisa Freixas, Sanatorio Escuela de Niños Inválidos

Obres sobre Narcisa Freixas

- Carme Rúbio i Larramona Narcisa Freixas, compositora i pedagoga article publicat a Serra d'Or número 494 (2001)
- Manuel Ribot i Serra, Narcisa Freixas i Cruells, commemoració centenària de dos sabadellencs il·lustres Sabadell: Fundació Bosch i Cardellach, 1962

Carme Karr

Narradora, periodista i compositora. Va néixer a Barcelona el 1865 i va morir el 1943. Posà música a molts poemes d'Apel·les Mestres i algun poema de Caterina Albert. Flors d'escardot és el títol d'una de les seves obres musicals. Carme Karr i Alfonsetti va dirigir la revista *Feminal* que es començà a publicar el 28 d'abril de 1907. Va entrevistar-se amb el president Macià per aconseguir el vot de la dona. Una lluita en solitud.

Treball realitzat i exposat el dia 13 de març de 2008 per la nostra Secretària Montserrat Santamaria.